

AD400

ESTIU 2025

**La Massana es consolida
com a parròquia ciclista amb
ANDBike - P. 3**

**La Serenalla torna del 17 al 20
de juliol al Prat Gran- P. 6**

**El Festival d'Astronomia
reivindica la preservació del cel
fosc
- P. 8**

**Enjardinament sostenible i
promoció del compostatge
- P. 10 i P. 11**

**Nova fase de la revisió del
POUP, un cop tancada l'etapa
consultiva
- P. 15**

La Massana

L'estiu és una època d'energia, de retrobaments i de vida al carrer. A la Massana, aquesta energia es fa visible en la gran quantitat d'activitats que impulsem: des de festivals com la Serenalla o Andbike, fins a les competicions esportives, concerts, dansa i festes majors, que omplen d'ambient els espais públics i ens donen l'oportunitat de relacionar-nos i divertir-nos plegats.

Totes aquestes accions tenen un doble objectiu: d'una banda, fer que la nostra parròquia sigui cada cop més viva, perquè donar opcions de lleure és millorar el benestar i la cohesió social, i d'altra banda, dinamitzar el teixit econòmic local, donant suport al nostre comerç.

Però fer parròquia va més enllà de programar esdeveniments. Vol dir també planificar a llarg termini, pensar en el benestar de les persones i en la sostenibilitat del nostre entorn. Per això estem fent una aposta ferma per millorar la xarxa d'aigua i reforçar les infraestructures públiques. Estem construint un nou pàrquing a Anyós, millorem voravies i passos de vianants, i col·laborem amb el Govern en l'eixample de dos trams de la carretera general 4, a Pal i a Erts, per garantir una millor connexió entre els pobles.

Aquest estiu també avancem en una nova fase del Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial de la Massana (POUP). Després d'un procés participatiu molt enriquidor, analitzem totes les aportacions per poder redactar un text que reculli les diferents sensibilitats i que assenti les bases del futur pla.

Tot això ho fem des del convenciment que la Massana només es pot construir pensant en el bé comú i escoltant les idees i propostes ciutadanes. Per això agraïm tots els suggeriments i crítiques que rebem a través de la nova app, que ens està ajudant moltíssim a detectar incidències i a donar-hi una solució. Quan treballem plegats, comú, ciutadania i entitats, avancem cap a una parròquia amb més qualitat de vida i amb més harmonia.

Gràcies per ser part activa d'aquest projecte col·lectiu. Us desitjo un estiu ple de vivències, de natura i de bon ambient. Ens trobarem als carrers, a les places, als concerts, als mercats... i a tots aquells espais on compartim moments i fem parròquia.

ANDBIKE, LA GRAN FESTA DE LA BICICLETA

La Massana va viure un cap de setmana intens dedicat a la bicicleta, amb la primera edició del festival ANDBIKE, que va aplegar aficionats i professionals de diferents disciplines ciclistes, a més de moltes persones que se'n volien informar i també molts infants que van practicar al circuit d'aprenentatge.

El nou esdeveniment se suma a l'estratègia global del projecte La Massana Ciclista, l'ingredient que faltava per reforçar la nostra identitat com a territori ciclista de referència. El Prat Gran i les Fontetes es van transformar en un espai d'activitat constant amb estands de marques especialitzades, activitats esportives, propostes familiars i lúdiques, i espais de trobada per a aficionats i professionals del sector. Coincidint amb l'obertura del Bike Park de Pal Arinsal, el festival va contribuir a generar sinergies entre l'oferta esportiva i turística de la parròquia.

La zona expositiva va comptar amb una cinquantena de marques distribuïdes en una trentena d'estands, on el públic va descobrir les darreres novetats del mercat, va provar bicicletes i va intercanviar impressions amb els fabricants.

Aquest format va permetre connectar de forma directa la indústria del ciclisme amb els seus usuaris finals, un dels objectius centrals del festival. Un dels moments més esperats va ser l'entrevista-conversa amb Carlos Verona, recent guanyador d'una etapa del Giro d'Itàlia, que va conversar amb els seus seguidors i va signar autògrafs i mallots. Verona ja fa anys que viu a la Massana i que s'involucra amb esdeveniments a la parròquia.

En l'àmbit esportiu, més de dues-centes persones van participar en les marxes Ciclo Andorra-La Massana, amb tres recorreguts adaptats a diferents nivells, i l'Ebike Tour, amb dues rutes no competitives, per alguns dels ports i carreteres més emblemàtics del nostre entorn. Mentrestant, els més petits practicaven al circuit d'habilitats, amb l'Acadèmia d'Andona, i als dos Pump Track.

La part més lúdica va incloure tallers infantils, sessions de ioga, concerts en directe, concursos i gastronomia.

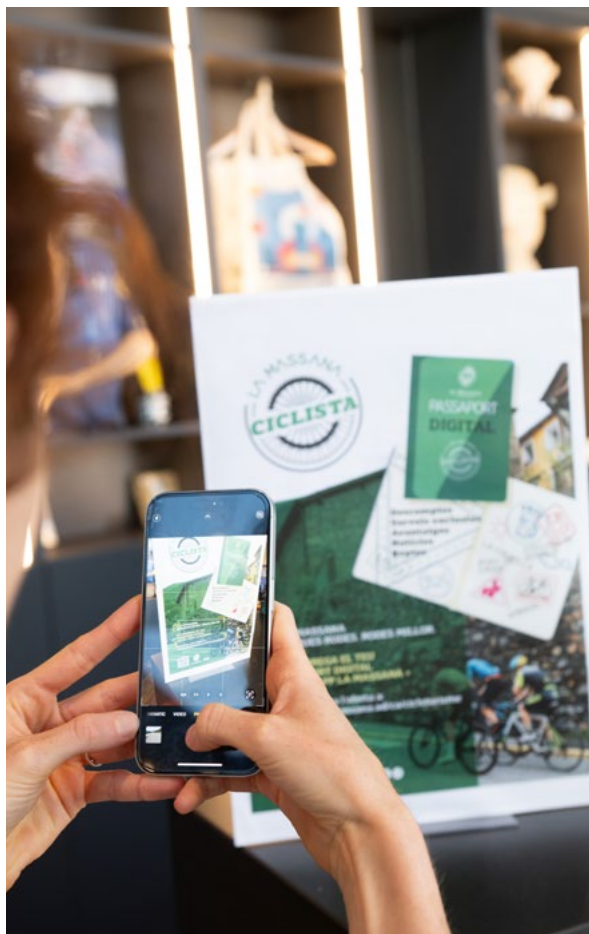
EL PASSAPORT CICLISTA JA ÉS AL TEU MÒBIL!

La Massana continua pedalant fort com a destinació ciclista de referència a Andorra. El projecte La Massana Ciclista evoluciona amb iniciatives com el nou passaport ciclista digital, que ofereix avantatges a restaurants, hotels i comerços adherits.

El territori massanenc respira ciclisme. Aquí es poden practicar totes les modalitats: carretera, BTT, e-bike, enduro i descens, amb recorreguts icònics com els ports de Cabús, Beixalís i Arinsal o el Pal Arinsal Bike Park. Un paisatge incomparable, serveis adaptats al ciclista i una infraestructura pensada per a una experiència completa fan de la Massana un autèntic paradís de dues rodes.

Un territori ciclista amb serveis de primer nivell: menús energètics, allotjaments adaptats, tallers, punts de recàrrega, pàrquings per a bicis i informació personalitzada al Bike Center.

Consulta rutes i serveis: visitlamassana.ad/cicloturisme

LA MASSANA, TERRITORI DE COMPETICIONS CICLISTES

Després d'haver viscut amb entusiasme la primera edició de la Clàssica La Massana, una competició professional de ciclisme de carretera celebrada el passat 22 de juny amb la participació de grans figures del ciclisme internacional, l'estiu esportiu a la nostra parròquia continua amb dues cites de primer nivell:

- Andorra Epic (del 2 al 6 de juliol): Una de les proves de BTT més exigents i espectaculars del calendari, que recorre els paisatges més emblemàtics del nostre país, amb etapes que posen a prova la resistència i habilitat dels participants.

- La Volta als Ports (20 de juliol): L'emblemàtica cursa pels diferents ports del país.

- La Vuelta a España (28 d'agost): En la seva etapa andorrana, la prestigiosa competició ciclista finalitzarà a Pal - la Caubella, que reforçarà la visibilitat internacional de la Massana com a destinació ciclista de referència.

Aquestes competicions no només posicionen la Massana al mapa mundial del ciclisme, sinó que també generen un impacte positiu en l'economia local i fomenten l'esperit esportiu entre la ciutadania. El plat fort de l'estiu serà, com sempre, la Copa del Món de BTT.

MOUNTAIN FESTIVAL COMAPEDROSA: L'ESSÈNCIA DE LA CURSA DE MUNTANYA ALS PIRINEUS

Els dies 26 i 27 de juliol, el Parc Natural Comunal de les Valls del Comapedrosa acollirà una nova edició del Mountain Festival Comapedrosa, un dels esdeveniments de cursa de muntanya més emblemàtics del nostre país. Aquesta cita, que forma part del circuit internacional XTERRA Trail Run World Series, ofereix diverses proves adaptades a diferents nivells:

- Comapedrosa Vertical (8 km, 1.483 m+): Una cursa explosiva que porta els corredors des d'Arinsal fins al cim més alt d'Andorra, el Pic de Comapedrosa (2.942 m), amb un desnivell positiu intens i constant.

- Skyrace Comapedrosa (24 km, 2.375 m+): Un recorregut tècnic i exigent que combina senders estrets, crestes escarpades i descensos pronunciats, ideal per a corredors experimentats que busquen un repte intens.

- Marathon Comapedrosa (36 km, 3.322 m+): La prova reina del festival, amb un recorregut que desafia els participants a superar desnivells importants i a gaudir de paisatges espectaculars al llarg del parc natural.

- Arinsal Skyrace (19 km, 1.456 m+): Una opció accessible però desafiant, perfecta per a aquells que busquen un repte intens però equilibrat.

A més de les competicions, el festival ofereix activitats paral·leles com sessions de ioga a la natura, observació del cel nocturn, senderisme i curses infantils, fet que converteix Arinsal en un punt de trobada per a esportistes, famílies i amants de la muntanya.

Per a més informació i inscripcions: skyracecomapedrosa.com

PAL ARINSAL, CAPITAL DEL CICLISME DE MUNTANYA

Aquest estiu, Pal Arinsal reforça el seu lideratge en el món del ciclisme de muntanya amb la inauguració del Bike World, un espai temàtic que revoluciona l'experiència sobre dues rodes al nostre territori. Aquesta nova àrea, pensada per a tots els nivells i edats, ofereix circuits progressius, zones de descoberta i elements pedagògics que faciliten l'aprenentatge i la pràctica segura de la BTT.

El Bike World està dividit en sis espais diferenciats, que van des del First Wheel, destinat a les primeres pedalades dels més petits, fins al Green Gravity Descent, un circuit que permet perfeccionar la tècnica en un entorn natural. També compta amb zones educatives com el Bike Rules, on els infants aprenen les normes bàsiques de circulació d'una manera lúdica. A més, l'espai inclou activitats complementàries d'aventura com el parc de cordes, la tirolina Big Zip i el tubing, pensades per gaudir en família o amb amics.

El tret de sortida de la temporada es va donar el 14 de juny, amb l'Only Warriors by Commencal, coincidint amb el festival ANDbike, que reforça encara més la marca la Massana Ciclista.

A més, el 28 d'agost, la Caubella serà la meta de l'etapa andorrana de La Vuelta. La Massana de nou viurà tota l'emoció d'aquesta prova de prestigi internacional.

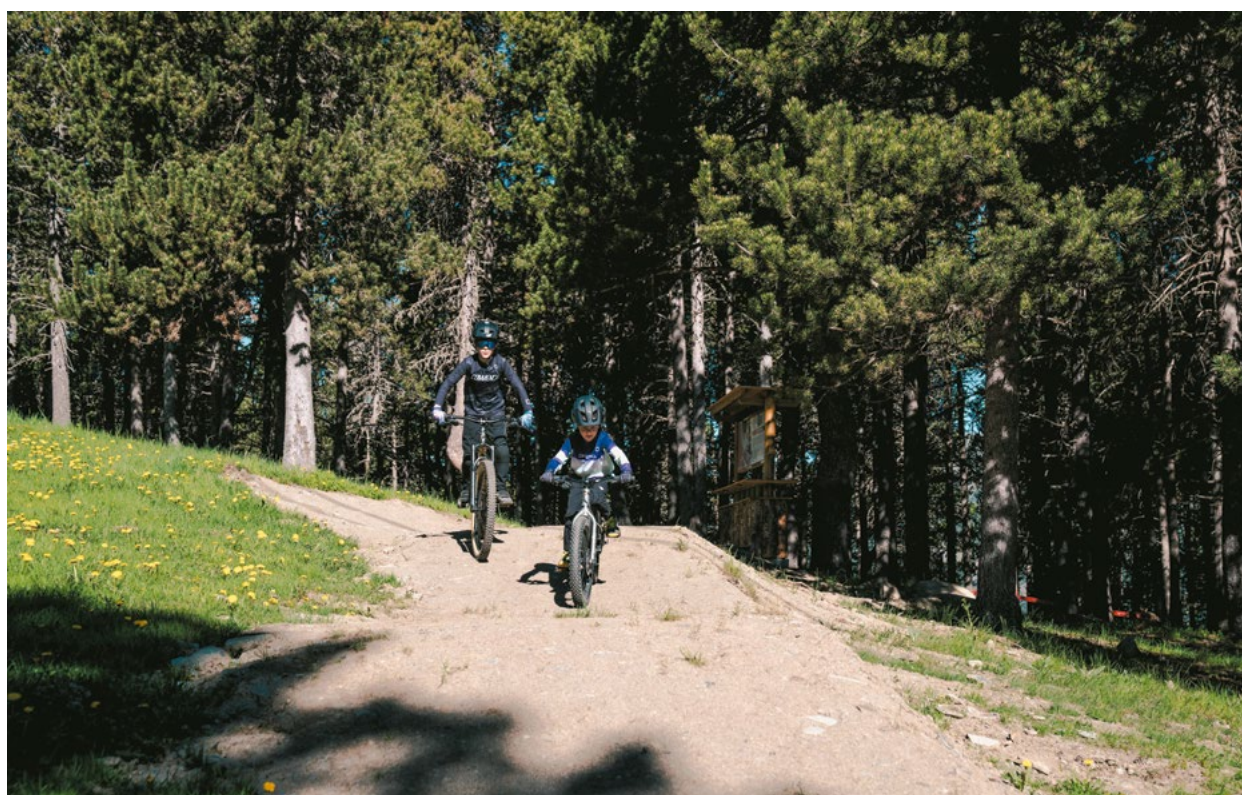
PREPARATS PER REBRE LA COPA DEL MÓN DE BTT

La Massana i Pal Arinsal es converteixen un any més en l'escenari internacional de la bicicleta de muntanya amb la celebració de la 10a edició de la Copa del Món UCI de BTT, una de les competicions més destacades del calendari mundial. Del 9 al 13 de juliol, el nostre territori acollirà les disciplines de descens, cross-country olímpic i short track, amb la participació dels millors corredors del món.

En aquesta edició, Andorra estarà representada per Roger Turné i Oriol Pi, que competiran en les categories U23 i Elit, respectivament, i mostraran la qualitat i la força del nostre esport local.

El format renovat d'aquest any aposta per una major professionalització i competició d'alt nivell, amb novetats que reforcen l'espectacle i l'exigència de les curses. A més, el Bike Festival, les activitats paral·leles i el pla de mobilitat sostenible asseguren que tothom pugui gaudir de la millor experiència amb comoditat i seguretat.

Us esperem al sector de Pal per viure Muntanyes d'Emocions!

Fotos de Pal Arinsal

WHOOOP
**UCI MOUNTAIN BIKE
WORLD SERIES**
PAL ARINSAL
ANDORRA

9-13 JULIOL 2025

WHOOOP **UCI MOUNTAIN BIKE
WORLD SERIES**
PAL ARINSAL ANDORRA

**UCI CROSS COUNTRY
WORLD CUP**
**UCI SHORT TRACK
WORLD CUP**
**UCI DOWNHILL
WORLD CUP**

WHOOOP® AWS MICHELIN SHIMANO events.com MOTUL ROCK SHOX OAKLEY Andorra Creand® La Massana

UCIMTBWORLD SERIES.COM @UCI_MTBWORLD SERIES #PALARINSALWORLD CUP @UCI_MOUNTAINBIKE #MTBWORLD CUP

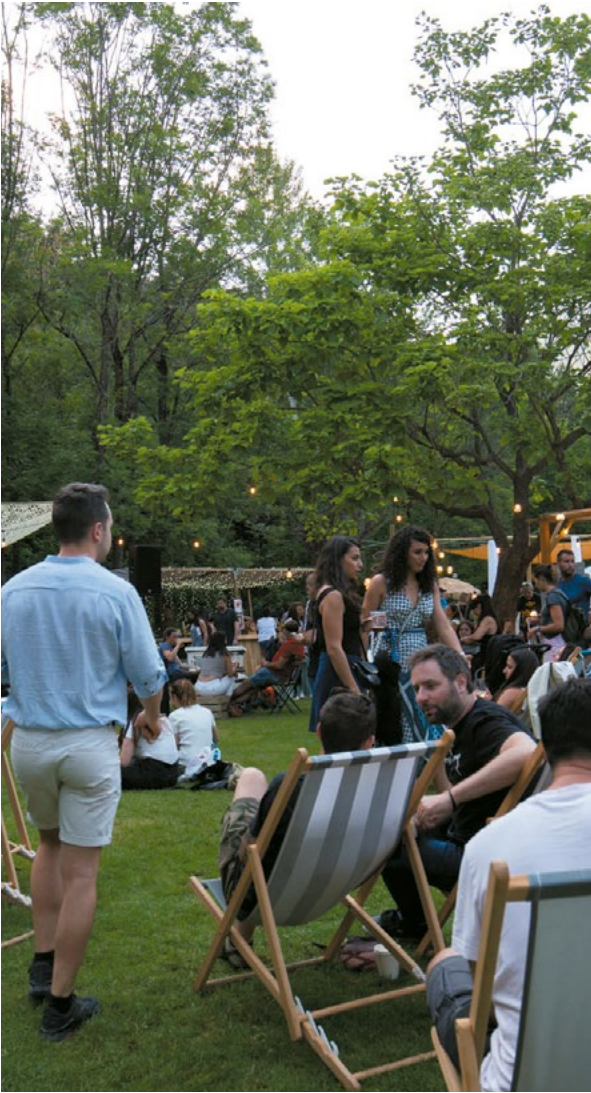
SOMIEM AMB LA SERENELLA MARKET

Del 17 al 20 de juliol, el Prat Gran s’omplirà d’artesanania, furgoteques (*food trucks*), música i molt bon ambient amb una nova edició de la Serenella Market. Un espai estiuenc per compartir, descobrir productes únics i gaudir en família o amb amics.

El lema d’aquest any és Somiem, amb la intenció de suggerir la idea d’evolucionar cap al futur d’una forma positiva i donar ales als nostres desitjos col·lectius.

Com a novetats tindrem pòdcasts en directe, tallers creatius amb artistes del país i una projecció emmarcada en una col·laboració amb el Festival Ull Nu.

Una proposta fresca, alegre i creativa, amb activitats per a tots els públics.

NEIX EL MERCANTIC DE LA FARGA

Un nou mercat de segona mà arriba a la Massana, amb esperit sostenible i encant vintage. El pròxim 20 de setembre tindrà lloc el primer Mercantic a la Farga Rossell, especialitzat en mobles i articles de decoració antics, restaurats o no. Les persones interessades a muntar parada es poden adreçar a l’Oficina de Turisme.

Aquest nou esdeveniment se suma als altres mercats que fomenten l’economia circular, com el Vide Dressing, que tornarà a la tardor del 17 al 19 d’octubre, amb centenars de peces de roba i complements a bon preu i amb una segona vida assegurada. També repetirem el Vide Sport, del 14 al 16 de novembre, centrat en material esportiu de segona mà.

La Massana aposta per la reutilització i la sostenibilitat amb mercats cada vegada més consolidats.

UN ESTIU BRILLANT!

Us proposem que aprofiteu l’estiu per convertir-vos en turistes locals, explorant l’oferta per gaudir del nostre entorn natural, des dels pobles fins al cel. Justament un dels plats forts seran les sortides astroturístiques, amb dues opcions: observacions amb degustació a les bordes del Cardemeller o observacions a la terrassa del Coll de la Botella. A més, hi ha sortides guiades a peu, per gaudir dels paisatges i aprendre sobre la nostra biodiversitat. Cada dijous, ascensió al Pic dels Llacs, i diumenge, recorregut pel Camí de les Carboneres.

Arinsal és la porta d’entrada al Parc Natural del Comapedrosa, amb molts recorreguts que podeu fer per lliure. Però des d’Arinsal també teniu l’opció d’agafar el telecabin. A dalt ens espera el Polar Bar, un espai acollidor amb barbacoes i servei de dinar, i un munt de camins per recórrer. També hi ha l’opció de contractar una excursió amb buggy fins al Port Negre.

Més informació, horaris i reserves a www.visitlamassana.ad

FORMACIONS ALS COMERCIANTS PER FER UN BON EQUIP

Durant aquest semestre, el Departament de Turisme ha impulsat diverses formacions adreçades als comerciants de la parròquia. Una vintena de participants han après a utilitzar desfibril·ladors per actuar ràpidament en cas d’emergència. D’altra banda, una cinquantena de comerciants han participat en sessions sobre cicloturisme, en el marc de La Massana Ciclista, amb l’objectiu d’involucrar-los directament en el projecte.

Amb aquestes formacions el Comú vol contribuir en la millora continuada dels nostres establiments i també convidar-los a treballar plegats per oferir els millors productes i serveis als nostres turistes i també al públic local.

ARINSAL REIVINDICA EL CEL FOSC DE QUALITAT

El Festival d'Astronomia Andorra Comapedrosa ha mostrat el compromís d'Arinsal amb la preservació del cel nocturn, convertint el poble en un punt de trobada per a amants de la ciència, la natura i la cultura.

Un dels moments més simbòlics va ser l'apagada de llums, que va servir per reivindicar la importància de preservar el cel fosc i de reduir la contaminació lumínica.

Tot i la presència de núvols i pluja, les persones assistents van poder descobrir com funciona un telescopi i van gaudir d'un relat de mitologia a través de les constel·lacions.

A més de les conferències científiques, també hi va haver propostes lúdiques per a petits i grans: tallers de coets, jocs de fusta i l'actuació de l'Esbart Valls del Nord amb l'espectacle B612 dansant, inspirat en el Petit Príncep. Una combinació perfecta de dansa i emoció que va omplir el recinte i va connectar amb el públic.

Amb el doble segell Starlight, com a Destinació Turística i Reserva, la Massana continua apostant per un model turístic sostenible, que mira al cel per protegir-lo i alhora descobrir-hi noves oportunitats.

EL CEL NOCTURN COM A ESTRATÈGIA SOSTENIBLE DE CREIXEMENT TURÍSTIC

PER ANTONIA VARELA,
DOCTORA EN
ASTROFÍSICA I
DIRECTORA DE
LA FUNDACIÓ
STARLIGHT

Després d'una tercera edició reeixida del Festival Astronòmic Andorra Comapedrosa, és important remarcar el valor que representa la Massana en l'àmbit de l'astroturisme. Amb la doble certificació internacional de Reserva Starlight i Destinació Turística Starlight, atorgada per la Fundació Starlight amb el suport de la UNESCO i l'OMT, la parròquia es consolida com a referent dins d'una xarxa global compromesa amb la protecció del cel nocturn.

El Parc Natural del Comapedrosa, amb un dels cels més foscos d'Europa, presenta nivells de qualitat lumínica comparables als d'observatoris professionals. Aquesta condició excepcional no només és un actiu científic, sinó també turístic i educatiu. La Massana ha sabut estructurar una oferta astroturística respectuosa i divulgativa, alineada amb un model de turisme sostenible i amb moltes possibilitats de desenvolupament.

L'adaptació de l'enllumenat públic amb tecnologies eficients com el PC-ambre i LED de baixa temperatura és un pas fonamental per preservar aquest patrimoni. El sector de l'astroturisme ha crescut un 320 % en els darrers cinc anys, i representa una gran oportunitat si l'administració comunal treballa conjuntament amb el sector privat amb visió de futur i col·laboració activa amb universitats i institucions científiques.

Ara és el moment d'aprofitar aquesta riquesa natural i cultural per impulsar un desenvolupament econòmic sostenible i arrelat al territori.

ANDOFLORA, UN NOU BROT

La 31a edició d'Andoflora ha representat un nou brot per a aquest esdeveniment emblemàtic de la Massana, que s'ha renovat en un entorn natural i participatiu. Més enllà d'un mercat, Andoflora s'ha convertit en un festival de primavera. El canvi d'ubicació al parc del Prat Gran ha permès disposar d'un espai més atractiu, que ha facilitat la interacció entre paradistes, visitants i entitats locals. Aquesta nova etapa ha reforçat els valors que defineixen Andoflora: la cura del medi ambient, la sostenibilitat i la convivència.

Durant els dies del mercat, els visitants van poder gaudir d'una àmplia oferta de plantes i flors, sobretot d'exterior, a més d'articles de jardineria i de productes relacionats amb la natura, com cosmètica natural o aromateràpia. Els visitants van poder combinar les compres amb tallers, concerts, dansa, performances i una zona gastronòmica.

A més, l'aposta per la sostenibilitat va estar present en accions com el repartiment gratuït de compost, el jardí lumínic fet amb plàstic reciclat, o la distribució dels geranis que engalanaven el mercat entre els massanencs.

Des del Comú, agraïm la participació i l'entusiasme de totes les persones que han fet possible aquesta nova versió d'Andoflora. Seguirem treballant per mantenir viu aquest projecte, que fa tres dècades va impulsar un equip encapçalat per Antoni Garrallà, a qui vam dedicar aquesta nova edició.

L'Esbart Valls del Nord actua cada any a Andoflora

El jardí de flors lumíniques va ser una aportació de Nord Andorrà

L'artista Emma Regada ens va oferir el Ball de la Flor

INFANTS I PADRINS ENJARDINEN L'AVINGUDA DEL RAVELL

Les mans brutes de terra, el somriure i l'emoció dels infants, la paciència i el saber fer dels padrins, l'olor humida del compost natural. Així vam viure l'activitat de plantació dels parterres de l'avinguda del Ravell, a tocar del Prat Gran, una activitat senzilla però que va captivar tant els infants com la gent gran. Acompanyats pels equips de Via Pública i de Medi Ambient, van gaudir d'una jornada educativa i plena de complicitats.

L'activitat forma part de la campanya de foment del compostatge impulsada pel Comú, en col·laboració amb la Reig Fundació. Durant la jornada, es va utilitzar compost natural elaborat pels mateixos infants i padrins als compostadors escolars i als dels Horts Socials. Una manera pràctica i vivencial d'entendre com els residus orgànics poden convertir-se en fertilitzant per a la terra.

Més enllà de la plantació de flors com dàlies, begònies o clavellines, l'activitat va ser un espai de transmissió de coneixement i valors entre generacions.

PROVA PILOT AMB PLANTES AUTÒCTONES

La recuperació de les plantes del país és una de les línies de treball de l'equip de jardineria. Aquest estiu s'està fent una prova pilot a la zona enjardinada de l'aparcament d'Anyós, conjuntament amb l'empresa Plançoneda, especialitzada amb planta autòctona. De moment s'han plantat quatre varietats: berbena, lliri blau, saponària i astrància, per veure'n l'adaptació.

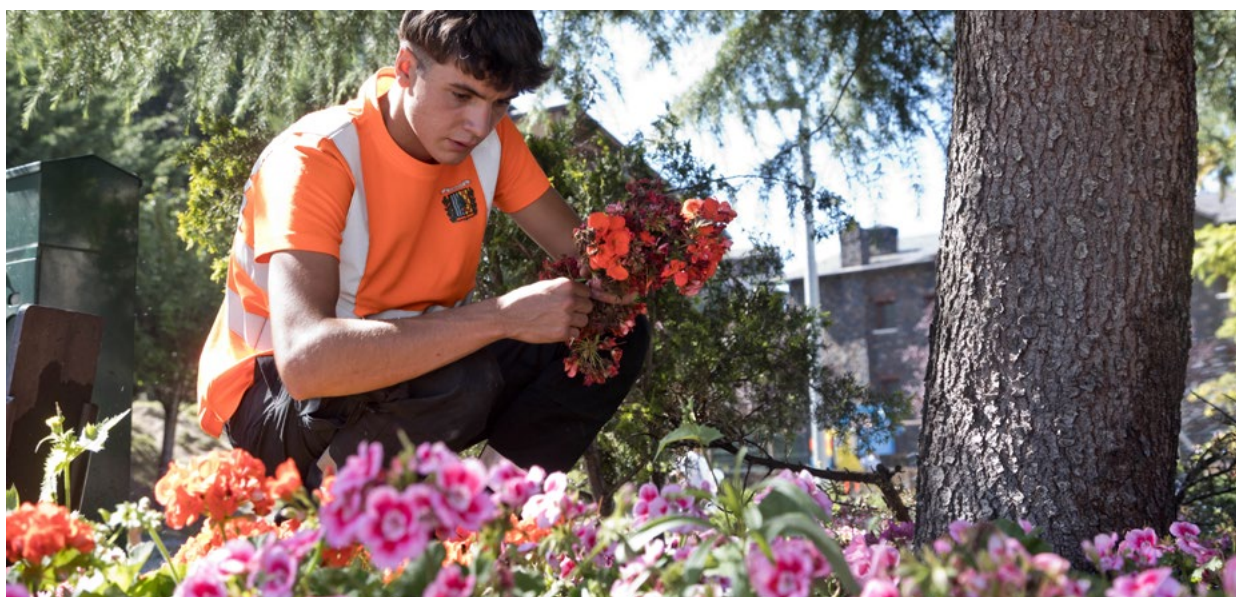
Ara mateix les plantes són petites, ja que s'han plantat recentment, però en poc temps esperem que ocupin tot l'espai enjardinat.

LA PARRÒQUIA DE LES FLORS

Des que es fon la neu, l'equip de jardineria treballa en l'engalanament de la Massana, preparant la terra i adequant les zones on s'intervindrà. Cada cop es tendeix més cap a la planta vivaç, que viu tot l'any, ja que s'aposta per una jardineria sostenible. Per això s'estan introduint espècies com les corretjoles, les campànules, o les armeries, a més d'arbustos com la nandina.

Això sí, també hi ha flors de temporada, per alegrar i guarnir els espais públics. A les jardineres, s'hi continuen posant geranis, ja que és la flor més utilitzada sobretot per la seva resistència i les poques necessitats d'aigua. Pel que fa als parterres i rotondes, es combinen les flors de temporada com les begònies, dàlies o surfinies, amb els arbustos que estan fixos durant tot l'any.

CUIDEM LA MASSANA

Els operaris de neteja treballen intensament, des de les 6 del matí, perquè els carrers, voreres i places estiguin en bones condicions. A primera hora toca retirar les deixalles que algunes persones han llançat a terra, especialment puntes de cigarreta que, com sabeu, està prohibit llançar. D'altra banda, encara hi ha propietaris d'animals que no recullen els excrements dels seus gossos, cosa que va en detriment de tothom. Durant les pròximes setmanes s'activaran dispositius de control per frenar les conductes incíviques.

Recordem que a banda de retirar les deposicions, els propietaris tenen l'obligació de portar sempre una ampolla amb aigua per a les miccions.

Les persones que tinguin gossos registrats a la Massana poden venir a recollir una ampolleta, que es repartirà al Servei de Tràmits, de 10 a 12 h, fins a exhaurir-ne existències.

I recordeu, entre tots, #cuidemlamassana

ELS AGENTS DE CIRCULACIÓ, UNA FIGURA CLAU PER A LA CONVIVÈNCIA I LA SEGURETAT

Cada dia, a peu de carrer, els agents de circulació vetllen per garantir que la nostra parròquia sigui un espai segur, ordenat i amable per a tothom. Sovint els veiem regulant el trànsit o ajudant a resoldre incidències amb professionalitat i discreció. Però rere l'uniforme hi ha molt més: hi ha vocació de servei públic, responsabilitat, compromís i, sobretot, una gran proximitat amb la ciutadania.

Aquest mes de maig, la Massana va acollir la 18a Diada dels Agents de Circulació, un homenatge merescut a la seva tasca.

Durant l'acte, es va reconèixer la trajectòria de diversos agents i es va donar la benvinguda als nous membres del cos.

També es va fer una crida al jovent perquè vegin en la professió d'agent de circulació una opció laboral sòlida, amb valors i amb

projecció de futur. Per tant, joves, quan surti un edicte, penseu que és una bona oportunitat laboral.

Des del Comú, volem posar en valor la seva feina constant i agrair la proximitat amb què es relacionen amb la ciutadania. Gràcies per contribuir, dia rere dia, a fer de la Massana una parròquia més segura, cívica i amable.

UN EQUIP VERSÀTIL

Jardineria, neteja, pintura, retirada de trastos, treta de neu i altres tasques tan variades com excavacions de rases, adequació d'espais per col·locar mobiliari urbà o manteniment d'instal·lacions. La gran varietat de treballs dels operaris de via pública permeten que el Comú de la Massana pugui portar a terme diverses accions amb recursos propis, fet que suposa un compromís amb una gestió responsable i eficient dels recursos.

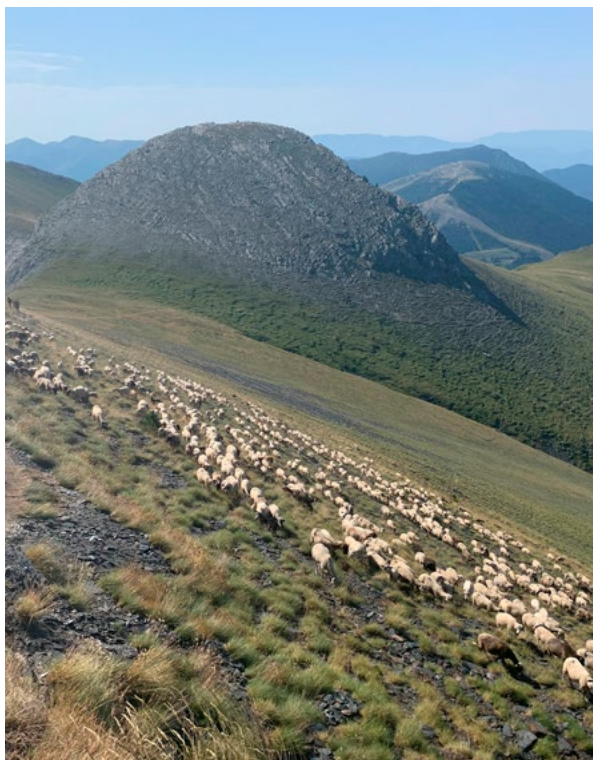
VOLS FER EL TEU PROPI ADOB NATURAL?

Transforma els residus orgànics en un recurs valuós amb el compostatge domèstic

Fer compost a casa és molt més que una moda: és una manera fàcil i efectiva de cuidar el medi ambient. Quan compostem, reduïm els residus, millorem la qualitat de la terra i tanquem el cicle de la matèria orgànica, fins a convertir el que abans llençàvem en adob natural per a plantes, horts i jardins.

Amb el nou programa de compostatge domèstic, el Comú de la Massana facilita a la ciutadania compostadors a preus subvencionats. N'hi ha de dos tipus: un de petit per a interiors i un de més gran per a terrasses o jardins. La sol·licitud es pot fer a través de l'app La Massana +.

Aquesta acció s'emmarca dins una campanya més àmplia que va començar a l'inici de curs amb activitats educatives als centres escolars i als Horts Socials de la gent gran. L'objectiu és transmetre, des de petits i amb una mirada intergeneracional, la importància de gestionar els residus orgànics de manera sostenible i fer particip tota la comunitat en la cura del nostre entorn.

LA BENEDICCIÓ DE SETÚRIA, LA GRAN FESTA DE LA RAMADERIA

Un dels actes més antics de la parròquia és la Benedicció de les pastures de Setúria, que simbolitza el pas del bestiar de les granges, on han passat els mesos d'hivern, a les zones de muntanya. Aquest any, la jornada dedicada al sector de la ramaderia es converteix en una festa popular. Això sí, es tracta d'una prova pilot i s'han limitat els tiquets del dinar camperol a 250. En funció de l'acceptació, l'any que ve es modularà la xifra.

A més, s'han introduït altres novetats, com el pas d'ovelles pel centre de la Massana, perquè tothom pugui conèixer la transhumància, i també un documental sobre el tema, que es projectarà al poble de Pal, on també hi haurà una hamburguesada. Tant el dinar camperol com l'hamburguesada comptaran amb carn de Ramaders d'Andorra, a més d'altres productes locals.

Durant tot l'estiu el bestiar boví i equí estarà paixent a les diferents pastures de muntanya massanenques i també comptarem amb un ramat d'ovelles per netejar el sotabosc i les zones altes de Setúria i del Comapedrosa.

ACTIVITATS EDUCATIVES PARC NATURAL

Una de les funcions del Parc Natural del Comapedrosa és l'educació amb els valors mediambientals i el coneixement de la biodiversitat de l'espai protegit. Per això, de juny a octubre hi ha una àmplia programació, que va donar el tret de sortida amb una jornada d'identificació auditiva d'ocells, en la qual els participants van poder conèixer el so del mosquiter pàl·lid i de la mallerenga (a les fotos), entre altres.

Durant l'estiu tindrem propostes tan interessants com una sortida pel camí de les Carboneres per descobrir els seus tresors botànics (12 de juliol) o una gimcana per conèixer la flora del circuit interpretatiu (26 de juliol).

Visita www.comapedrosa.ad i gaudeix del nostre parc!

Mosquiter pàl·lid (Jordi Nicolau-BIOCOM)

L'AULA AL BOSC

El Marteloscopi de la Massana, situat al bosc de Beixalís, s'ha convertit en un laboratori a l'aire lliure per formar en educació ambiental i fer pràctiques de silvicultura, a més de simulacions de gestió forestal sostenible. Els tècnics de l'ARI (Andorra Recerca+Innovació) són els encarregats d'impartir les classes als diferents centres escolars, amb l'objectiu que els alumnes puguin observar els conceptes que estudien a l'escola.

Mallerenga blava (Jordi Nicolau-BIOCOM)

LA PITAVOLA TORNA A L'OCTUBRE

Ja podeu reservar-vos la data: el 4 i 5 d'octubre torna la Pitavola del Comapedrosa, el mercat de muntanya d'Arinsal, on trobareu diversos estands de productes artesanals, sortides temàtiques i demostracions d'oficis. Una de les novetats de l'any passat va ser l'exhibició de bestiar, gràcies a la col·laboració dels ramaders. Us podem avançar que enguany tindrem més caps de bestiar, a més de moltes sorpreses.

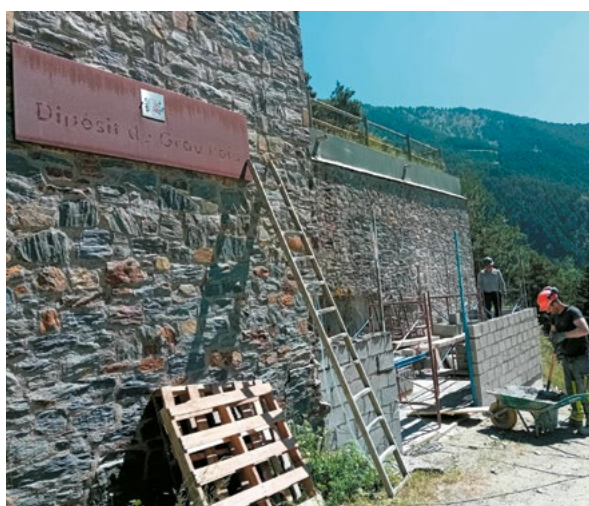

L'AIGUA, LA MOBILITAT I LA QUALITAT DE VIDA, EIXOS ESTRATÈGICS

Un dels punts més destacats del pressupost 2025, que podeu consultar al web lamassana.ad, és l'increment del 80 % de les inversions, que arriben als 7,7 milions d'euros. D'aquesta partida, **2,3 milions es destinen a millorar les infraestructures hídriques**. Seguint amb el Pla de millora de l'eficiència de la xarxa d'aigua, s'està finalitzant la nova estació de tractament d'aigua potable a Arinsal.

També s'està millorant el sistema de telegestió dels diferents dipòsits per millorar l'eficiència a l'hora de controlar els diferents paràmetres.

Paral·lelament, s'estan executant obres de refecció del clavegueram a l'entrada del poble de Pal. També s'ha licitat la millora del clavegueram i de les aigües pluvials al carrer de les Entrades, així com el clavegueram de l'Avinguda del Ravell.

Obres de millora de la xarxa d'aigua potable a Arinsal

Treballs de millora dels col·lectors

Dipòsit d'Anyós, gestionat telemàticament

LES OBRES DEL NOU PÀRQUING D'ANYÓS, A BON RITME

Dotar la parròquia de noves zones d'aparcament és una de les prioritats en matèria d'infraestructures, ja que és un punt clau per al benestar de tots. En aquests moments s'està portant a terme les obres del nou aparcament d'Anyós, que disposarà de vint-i-quatre places d'estacionament, a més d'una pista multiesportiva.

Les pròximes zones d'aparcament es faran a Escàs i a Pal, on el Comú va adquirir terrenys amb aquesta finalitat.

Treballs de construcció del nou pàrquing d'Anyós

EMBELLIMENT DELS NUCLIS ANTICS

En una altra línia de treball, s’impulsarà l’embelliment dels nuclis antics, amb un seguit de projectes per homogeneïtzar la imatge, amb el tractament del mateix tipus de paviment, amb un empedrat tradicional. Això sí, mantenint l’essència de cadascun dels pobles. La primera intervenció està prevista al nucli antic d’Erts.

Les inversions estan planificades amb l’objectiu d’assegurar els serveis públics i millorar el benestar a la parròquia.

Erts casc antic

CAMPANYA DE MILLORA DE VORAVIES I PASSOS DE VIANANTS

Continua endavant la millora de les voravies. La pròxima actuació serà al carrer del Través, als Oriosos i a un tram de l’avinguda de Sant Antoni, davant del Comú. A més, s’han reforçat diversos passos de vianants amb sistemes d’il·luminació per millorar la seguretat, especialment a les zones amb més trànsit.

NUMERACIÓ DELS EDIFICIS

Durant els mesos d’estiu es durà a terme la instal·lació de plaques amb el número dels edificis que encara no en disposen. Després de completar la numeració a Pal i Sispony ara es continuarà a Anyós, Quart Mitger, l’Aldosa i, finalment, al nucli de la Massana. Els pobles d’Arinsal i Erts ja es van completar en anys anteriors.

EIXAMPLE DE LA CARRETERA GENERAL 4

El Comú ha aprovat dos convenis de cessió perquè el Govern d’Andorra pugui portar a terme l’eixample de dos trams de la carretera general 4. El primer, entre la Massana i Erts, és una actuació sorgida dels pressupostos participatius per tal de construir voreres per millorar la seguretat i interconnectar els diferents quarts a peu. El segon projecte es farà a Pal, just passat el poble, en una zona de pendent i visibilitat reduïda, per millorar la circulació d’autobusos, ciclistes i vianants.

Es construiran voreres a la part dreta de la carretera.

S’eixamplarà aquest tram de la CG4, amb un revolt complicat

NOVA FASE DEL POUP

Durant els darrers mesos, el Comú de la Massana ha impulsat un ampli procés participatiu per escoltar les aportacions de la ciutadania, les entitats i els diferents sectors vinculats al territori, amb l'objectiu que el nou Pla d'urbanisme reculli les sensibilitats de totes les parts. Un cop finalitzada aquesta etapa consultiva, l'equip tècnic treballa ara en l'anàlisi d'aquestes aportacions per elaborar el document de bases, que servirà com a fonament per a la redacció del nou POUP.

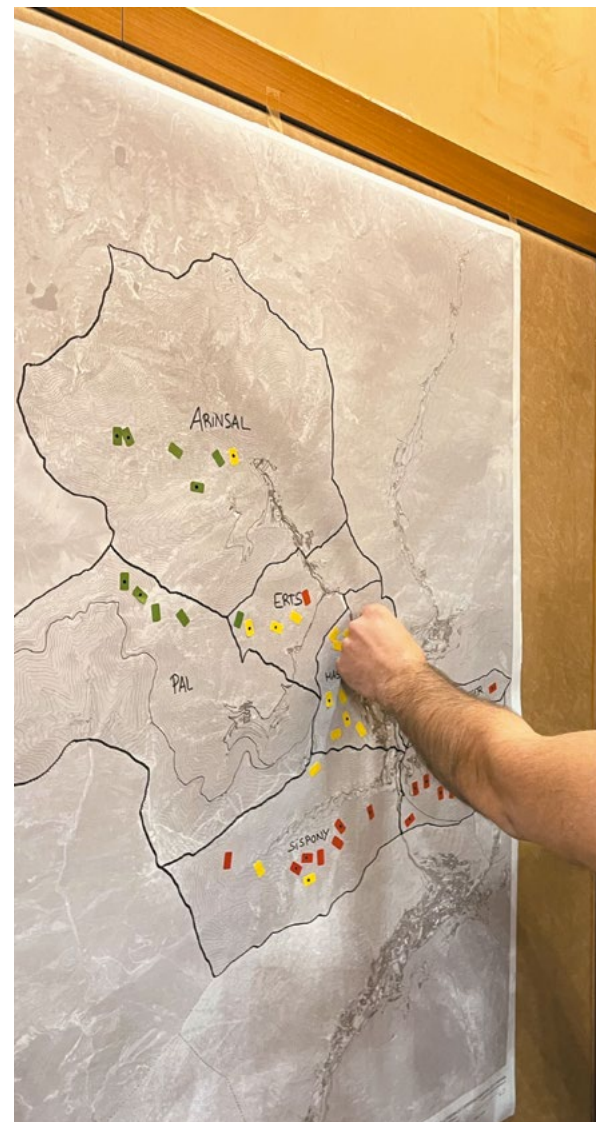
Aquest Pla marcarà les línies estratègiques del desenvolupament urbanístic de la parròquia per als propers anys, sempre sota criteris de sostenibilitat, cohesió territorial i benestar social.

Paral·lelament, i en coherència amb aquesta visió, ara fa un any el Comú va aprovar un decret que estableix un topall anual en l'atorgament de llicències d'edificació, com a eina de control del creixement, ja que els estudis de càrrega van detectar deficiències en les infraestructures hídriques.

Aquest sistema de quotes, en vigor des del juny de 2024, es manté enguany amb algunes exempcions. Queden fora del còmput, per exemple, els soterranis destinats a pàrquing o traster, les petites ampliacions d'edificis existents i les edificacions de caràcter comercial, industrial o d'aparcament, sempre que no generin pressió sobre els recursos hídrics.

També s'ha previst un sistema d'exclusions per protegir projectes amb finalitat social o estratègica, com l'habitatge assequible o la rehabilitació del patrimoni construït.

De fet, les limitacions actuals de les infraestructures, especialment pel que fa al sanejament d'aigües residuals, han obligat a denegar recentment la llicència d'un pla parcial al centre d'Arinsal, ja que el sistema actual no pot assumir la càrrega prevista.

TOTA LA INFORMACIÓ I SERVEIS, EN UNA SOLA APP!

La Massana + és el nom de l'aplicació de mòbil que vam posar en marxa fa mig any i que ja s'han descarregat més d'un miler de persones. L'aplicació es nodreix de continguts dels webs comunals i del portal de la Seu electrònica, a més d'oferir un apartat per comunicar incidències i d'una bústia de suggeriments.

Per tot això, es tracta del millor canal per tenir tota la informació d'una forma clara i de fàcil accés al telèfon mòbil.

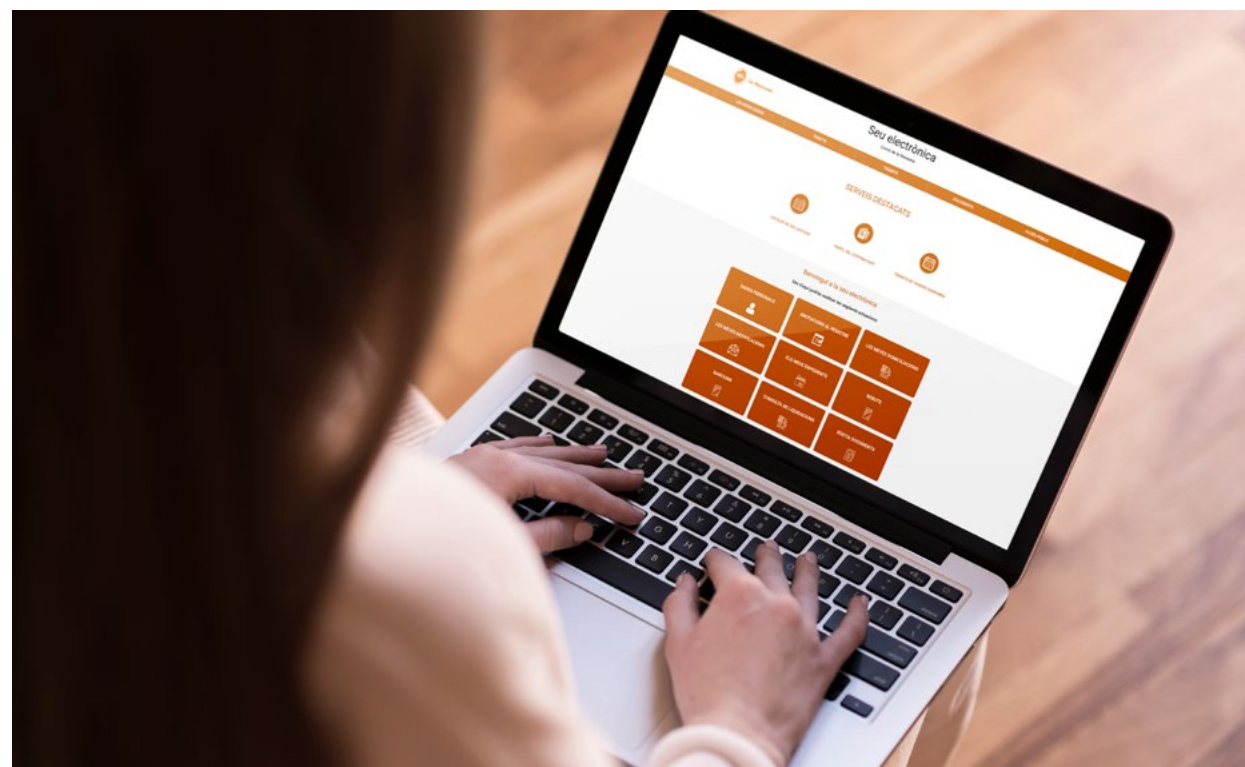
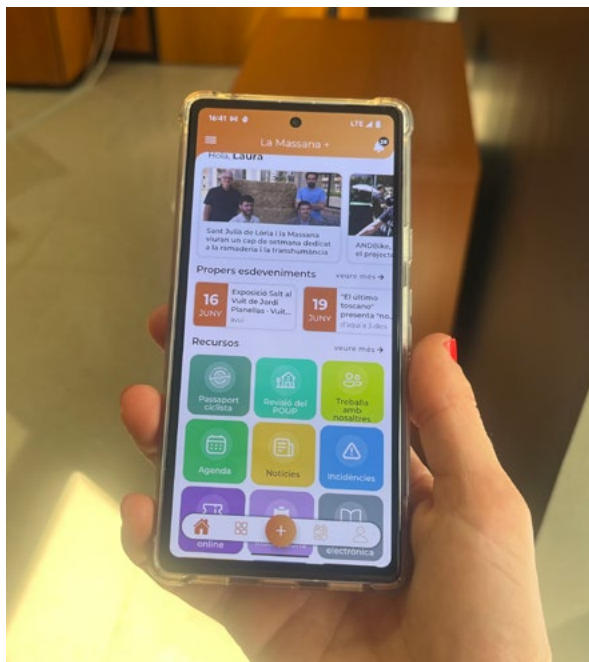
Pel Comú és molt important l'apartat d'incidències, ja que la col·laboració ciutadana ens ajuda a millorar.

En aquests sis mesos se n'han rebut 189, de les quals 147 s'han pogut resoldre, amb una mitjana de sis dies de resposta, mentre que la resta estan encara en seguiment.

Pel que fa al tipus d'incidència, la majoria estan relacionades amb problemàtiques a la via pública, principalment l'enllumenat i el mobiliari urbà, seguides per avisos de neteja o de desperfectes als parcs i jardins.

A més, l'app compta amb un apartat per fer les inscripcions en línia a les activitats comunals o fer reserves per a esdeveniments.

Amb l'app tindràs el Comú de la Massana més a prop.

Ja disponible tant per Android com per Apple

Apple

Android

NOTIFICACIONS ELECTRÒNIQUES: ESTALVIA TEMPS I DESPLAÇAMENTS

Continuem avançant cap a una administració més eficient, sostenible i propera a la ciutadania amb la posada en marxa del sistema de notificacions electròniques.

Aquest servei permet rebre les notificacions dels tràmits comunals directament per correu electrònic, la qual cosa evita desplaçaments innecessaris i escurça considerablement els terminis. Una manera més còmoda i àgil de mantenir-se informat, que alhora contribueix a reduir el consum de paper.

Adherir-s'hi és molt fàcil. Podeu fer la sol·licitud presencialment, al Servei de Tràmits, o bé en línia, a través de la Seu electrònica, ja sigui a través de l'app La Massana + o del web www.lamassana.ad.

Per activar el servei, cal disposar del certificat digital emès pel Govern d'Andorra i verificar que l'adreça de correu electrònic registrada a «Les meves dades/Dades personals» sigui correcta.

Pel que fa a les empreses i societats, aquestes ja reben les notificacions de manera automàtica, tal com estableix el Codi de l'Administració.

Des del Comú animem a tothom a fer el pas cap a la digitalització i a sumar-se a aquest servei, molt més pràctic i ràpid

PARAULES ANTIGUES

PER MARIA ROSA
GARRALLÀ

Maria Rosa Garrallà va decidir portar a terme un taller per recuperar mots antics a partir del recull Tot recordant velles paraules de Guillem Benazet Riba. A més, va fent recerca per introduir altres paraules i també històries, tradicions i fets.

Al seu taller mensual també explica llegendes d'Andorra. Tot això amb la intenció de contribuir a la difusió de la nostra cultura popular. Els tallers són participatius i hi ha persones que també expli-

quen històries de la seva terra d'origen.

En aquesta secció, la Maria Rosa ens explica algunes curiositats del nostre lèxic.

GANDALLA: sabíeu que antigament no se'n deia grandalla sinó gandalla de la flor emblemàtica del nostre país? De joves, anàvem a plegar gandalles per tenir a casa i també en portàvem a l'església i a l'escola.

FRAGA: una fraga és un petit fruit, una maduixa silvestre, amb un gust molt dolç, que es troba a les ribades. Això sí, cada dia se'n troben menys. Aquí, quan érem petites ens passàvem la vida caminant amunt i avall i menjàvem les fragues i els gerds que trobàvem pel camí.

LA RECEPTE DE LA PADRINA

Aquesta secció està dedicada a la gastronomia tradicional, a partir de les receptes de les nostres padrines. Us presentem:

EL BACALLÀ AMB SANFAINA, de la ROSA TERRÓN

El bacallà amb samfaina és una d'aquelles receptes que porten el gust de casa i l'aroma del sofregit ben fet. Senzill, honest i ple de sabor.

Us presentem la versió de la Rosa Terrón, una proposta fàcil de fer, carregada de sabors i records de tota la vida.

INGREDIENTS per a 4 persones:

- 4 trossos de bacallà
- 2 cebes grans
- 2 pebrots verds
- 1 pebrot vermell escalivat
- 6 tomàquets pelats
- Tomàquets cherry per decorar
- Farina per enfarinar el bacallà
- Oli
- Sal
- Julivert

Elaboració

1. Fregir el bacallà

Enfarineu els talls de bacallà i fregiu-los en una paella amb oli calent. Quan estiguin daurats, retireu-los i reserveu-los.

2. Preparar la samfaina

Aprofiteu el mateix oli per sofregir-hi el pebrot verd i la ceba tallats petits. Quan estiguin ben cuits, afegiu-hi la tomata pelada i tallada a trossets. Deixeu-ho coure a foc lent fins que es confiti.

3. Acabar el plat

Un cop la samfaina estigui llesta, incorporeu-hi el bacallà i deixeu-lo coure un parell de minuts perquè s'impregni del gust de la salsa.

4. Per acabar

Decoreu el plat amb una mica de pebrot escalivat, tomates cherries confitades i unes fulles de julivert fresc.

LA CASA PAIRAL MÉS ACTIVA

Si els ho pregunteu, segur que us diran que el viatge a Egipte ha estat el millor d'aquesta temporada, ja que van conèixer una nova cultura, però que també es van divertir molt a Mallorca.

I és que a les padrines i els padrins de la Casa Pairal els encanta fer viatges i escapades, a més de participar en les diferents activitats.

Aquests darrers mesos han tingut, com a novetat, sessions temàtiques mensuals sobre malalties degeneratives, memòries personals o història de la Massana.

També van gaudir del Dinar de la Gent Gran, que van compartir amb els cònsols i consellers.

Tenen una energia que s'encomana!

SUPORT A LES PERSONES MALALTES DE CÀNCER I LES SEVES FAMÍLIES

El Comú de la Massana disposa d'un ampli programa de recursos oncològics per acompanyar les persones que estan passant per la malaltia i també per donar suport a les seves famílies. Justament, el projecte La Balma, adreçat als acompanyants, és una novetat d'aquest any, amb la participació d'una entrenadora o coach de vida.

Pel que fa a les activitats per a les persones que passen per un tractament oncològic, aquest estiu hi ha haurà moltes sortides per gaudir de l'aire lliure i altres propostes divertides, ja que mantenir l'estat d'ànim és clau dins el benestar emocional de la persona. Durant l'any s'ha fet dansa moviment teràpia i aquagim, que han tingut molt bona acollida, a més del reiki i el grup d'acompanyament.

Vols info? WhatsApp 322571

EN RECORD DE LA PILAR

La Pilar era vida, llum i força. Ens ha deixat, però queda amb nosaltres tot el que ens ha regalat: la seva alegria, la seva valentia i l'estima immensa amb què ens va envoltar. Va confiar en el projecte des del primer dia i en va esdevenir una peça clau. Ens va ensenyar que la vida s'ha de viure amb intensitat, amb humor i amb amor. La recordarem sempre amb un somriure, perquè així és com ella volia que la recordéssim. Gràcies, Pilar, per tant.

SANTA CATERINA, L'ESPAI OBERT DEL JOVENT

El parc de Santa Caterina continua ampliant la seva oferta per oferir diferents opcions de lleure esportiu i saludable als nois i noies. El camp de futbol, la pista de bàsquet i la zona de patinatge (skate) van tenir, des de l'inici, una gran acceptació. El parc va créixer amb la zona de cal·listènia, un autèntic gimnàs a l'aire lliure, a més d'un espai verd de convivència i relació entre els joves.

Justament, aquest és l'objectiu principal, que el jovent tingui un punt de trobada a l'aire lliure per fer esport, xerrar i sociabilitzar-se. El parc s'ha anat redissenyant amb les aportacions dels mateixos usuaris. Per això, en els darrers mesos s'ha instal·lat una taula de ping-pong i també zones d'escalada.

ADRENALINA A LES BERQUES D'ARINSAL

El circuit de bmx de les Berques ja s'ha consolidat com a espai de referència per als aficionats a aquesta disciplina esportiva. Tot i que l'accés és lliure, hi ha cursets de maig a setembre perquè els més petits es puguin introduir en aquest esport i millorar la tècnica. Diversió i passió per la bicicleta!

UN ESTIU PLE DE DESCOBERTES PER A INFANTS I JOVES

Amb l'arribada de l'estiu, posem en marxa el programa Esports d'estiu, adreçat a infants de 3 a 11 anys.

L'objectiu és oferir una experiència que combini diversió, moviment i convivència, amb activitats a l'aire lliure com gimcanes, excursions, tallers, piscina i jocs col·lectius.

Enguany s'incorporen novetats com la Setmana de la Comunicació i la Setmana Multiesportiva, i es mantenen propostes esperades com el Màster Xef i la Shakespeare Week.

Pel que fa als joves de 12 a 17 anys, el programa Estiu Jove 2025, conjunt amb Ordino, ofereix activitats d'esport, natura, tallers i aventures per fomentar l'autonomia i la participació. Destaquen les sortides especials cada dijous i dues minicolònies de tres dies, pensades per reforçar els vincles entre els participants.

Amb aquestes propostes, el Comú aposta per un estiu d'oci saludable, divertit i inclussiu per a infants i adolescents.

CONSELL DELS
INFANTS: ESCOLES
UNIDES PER LA
CONVIVÈNCIA

Els representants dels tres centres escolars de la parròquia van presentar propostes molt ben estructurades i amb valors fonamentals com la convivència, la seguretat i la sostenibilitat.

La més votada va ser la jornada conjunta «Escoles Unides», pensada per promoure la relació entre alumnes dels diferents centres. Però també es tindran en compte altres idees, com introduir més passos de vianants o promoure accions mediambientals. Felicitats als infants participants per la vostra implicació!

PROVA PILOT:
CENTRES JOVES I
CINEMA, DISSABTE
A LA TARDA

El Consell dels Adolescents de les Valls del Nord va presentar dues propostes que s'acabaran materialitzant en una prova pilot a la tardor: l'obertura alterna dels centres joves els dissabtes a la tarda i la projecció de pel·lícules a les Fontetes.

Els cònsols de les dues parròquies van validar les propostes i van felicitar els joves pel treball acurat. Les dades s'han recollit a través d'enquestes fetes als companys, amb molt bona acollida.

L'objectiu: afavorir la relació entre els joves d'Ordino i la Massana i oferir espais d'oci adaptats als interessos adolescents.

EL TRIAL, SOBRE RODES

El Motoclub d'Arinsal intensifica l'activitat amb quatre accions durant aquest estiu. Després del Trial de Pal, que s'acaba de celebrar, en breu arriba el d'Anyós (6 de juliol). L'emblemàtic Trial 2 dies d'Arinsal arriba a la seva vint-i-dosena edició el cap de setmana del 2 i 3 d'agost. La temporada es tancarà amb la Trial Clàssiques, el 20 i 21 de setembre a Pal.

THE TEEN PROJECT
ESCENIFICA LES
INQUIETUDS DEL
JOVENT

El grup de teatre jove del Punt 400 va portar a escena Reality, una obra que reflecteix les preocupacions actuals dels adolescents, com l'addicció a les pantalles, l'autoestima o l'estrès acadèmic.

L'espectacle, que es va representar en dues sessions, va tenir molt bona acollida, tant per la temàtica com per la posada en escena, amb coreografies que reforçaven el missatge.

A L'ESTIU, LA CULTURA SURT AL CARRER

Aquest estiu, la Massana es converteix en un gran escenari a l'aire lliure. La dansa, la música, el patrimoni i les arts escèniques ompliran places, carrers i espais emblemàtics, per apropar la cultura a tothom i fomentar la vida al poble.

Com a gran novetat, presentem el cicle Dansa i paisatge, amb dues propostes que dialoguen amb el territori. D'una banda, «Pas a pas», una peça creada a partir d'un taller intergeneracional amb la companyia Eléctrico 28, que tindrà lloc a la plaça de les Fontetes. I de l'altra, «Traginant pulsions», una aposta artística a la Farga Rossell, amb la Cia. RM&E, en què la dansa i la música en directe evoquen la memòria del ferro en una experiència immersiva.

Els capvespres d'estiu portaran ritmes suaus i elegants als carrers i racons de la Massana. Un cicle de concerts a l'aire lliure amb jazz, bossa nova i versions íntimes de pop-rock, per gaudir de la música en entorns amb encant.

Al Museu del Còmic, l'exposició «Dones clau per a la història d'Andorra: les sufragistes andorranes» recupera la veu de les primeres dones que van reivindicar el dret a vot, a través d'obres contemporànies que ens conviden a mirar el passat amb ulls crítics i agraïts.

Els més petits també seran protagonistes amb el cicle Dimecres de xics, que omplirà les tardes d'estiu amb espectacles pensats per a la canalla i les seves famílies. Una oportunitat per riure, descobrir i compartir cultura de manera lúdica i divertida.

I, com no podia ser d'altra manera, les festes majors posaran el toc més popular a la programació. La primera, com sempre, la de Sispony, que dona pas a les de Pal, Anyós, Roser de la Massana, Erts, l'Aldosa, la Massana i Arinsal, poblacions que celebren la seva festa amb activitats per a tots els públics, organitzades amb il·lusió per les comissions de festes. Una cita imprescindible per fer poble i gaudir plegats de l'estiu.

Per a més informació i reserves: visitlamassana.ad

ARINSAL, ESCENARI DEL FESTIVAL ROCKODROM

El Rockodrom Music Festival portarà la seva segona edició a Arinsal, el 12 i 13 de setembre. Tot i que farem la presentació en breu, us podem avançar que el cartell serà molt potent, amb grups com Persefone, O'Funk'illo i Crim, a més de bandes com Killus, El Altar del Holocausto i Hadadanza. El festival aposta per una fusió vibrant de rock, metal i influències funk-hip-hop en un entorn de muntanya. És una oportunitat única per viure música en directe en un ambient íntim i autèntic.

RESERVA LLIBRES PER WHATSAPP!

La Biblioteca ha posat en marxa un servei d'atenció via WhatsApp. Els usuaris poden reservar documents, allargar terminis de préstec o demanar informació sobre horaris o activitats. El número de contacte és el 395 787 i només cal omplir una autorització escrita per poder utilitzar aquest servei.

Telèfon Biblioteca: +376 395 787

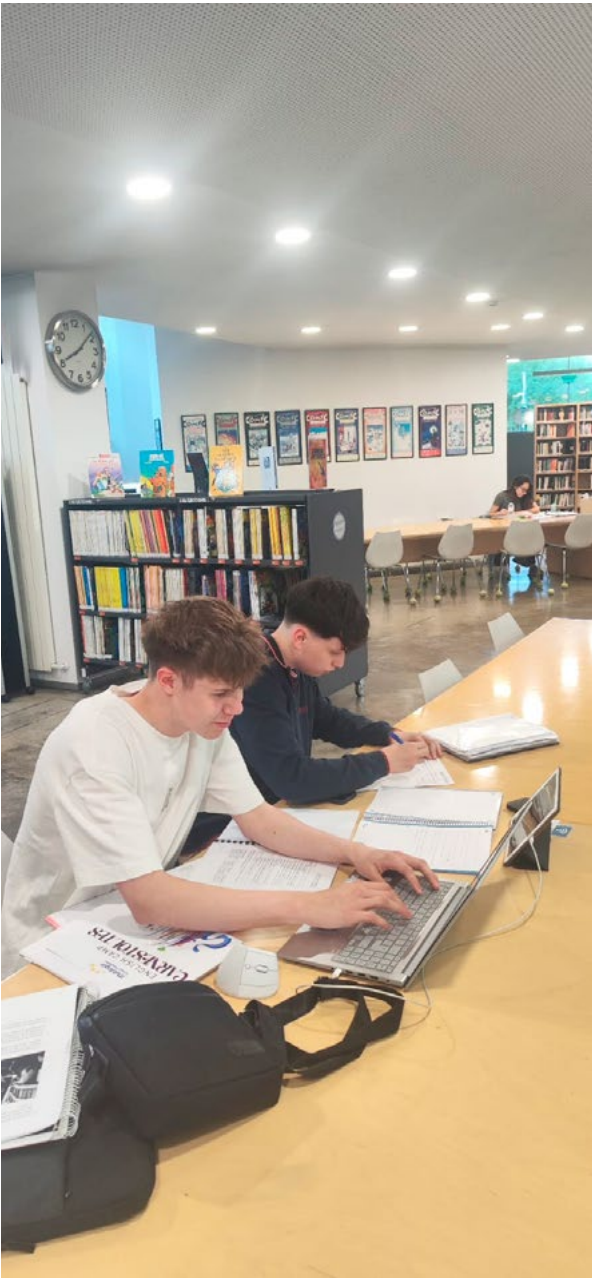
«SALT AL VUIT»,
AL MUSEU LA
MASSANA CÒMIC

El Museu la Massana Còmic acull fins al 16 d'agost una nova exposició protagonitzada per l'humor agut i la mirada crítica de Jordi Planellas. Amb el títol «Salt al vuit», la mostra recull una selecció dels seus millors acudits publicats al Diari d'Andorra al llarg dels darrers vuit anys.

Amb el seu traç característic i un estil directe, Planellas ens convida a reflexionar sobre la societat, la política o les petites contradiccions del dia a dia, mentre se'ns escapa un somriure per sota el nas.

SALA D'ESTUDI
NOCTURNA A
LA BIBLIOTECA
COMUNAL ANTONI
MORELL

Estudiar per als exàmens finals requereix molta concentració. Per això, durant les darreres setmanes, la Biblioteca ha ofert el servei de sala d'estudi nocturna, un servei molt útil per estudiar sense distraccions.

Reunions familiars
limitades a 5 persones

CICLE DE CINEMA
DE MUNTANYA I DE
VIATGES 2025

Un any més, el cicle ha reunit un nombrós públic a totes les sessions programades enguany, tant a Ordino com a la Massana. Destacaríem, per exemple, la participació de Betty Faura, que amb una projecció, impecable a nivell tècnic, sobre un viatge pel bàltic amb la seva família va commoure tot el públic que va omplir tots els seients del teatre de les Fontetes. Per a l'any 2026, ja s'està treballant amb la programació, en la qual podem avançar que hi haurà una col·laboració amb l'Associació Fotogràfica de les Valls del Nord, que es preveu que sigui una constant en el futur.

LA NIT DEL FOC

Les falles ja s'han consolidat com a acte central de la revetlla de Sant Joan, una activitat tradicional que es va recuperar i que ja ha arrelat entre els massanecs i massanenques. L'Esbart Valls del Nord, amb el Ball de Bruixes, dona pas a l'encesa de la foguera.

APUNTS D'HISTÒRIA DE LA MASSANA

AMB DAVID MAS

EL CAMÍ RAL I LA CAPELLA DE SANT ANTONI

Entre el pont de Sant Antoni i la desembocadura del riu Montaner al Valira del Nord es conserva un tram de l'antic camí ral que comunicava les valls del nord amb la vall del Gran Valira, i on es troben dos elements de gran interès, el Grau de la Grella i la capella de Sant Antoni.

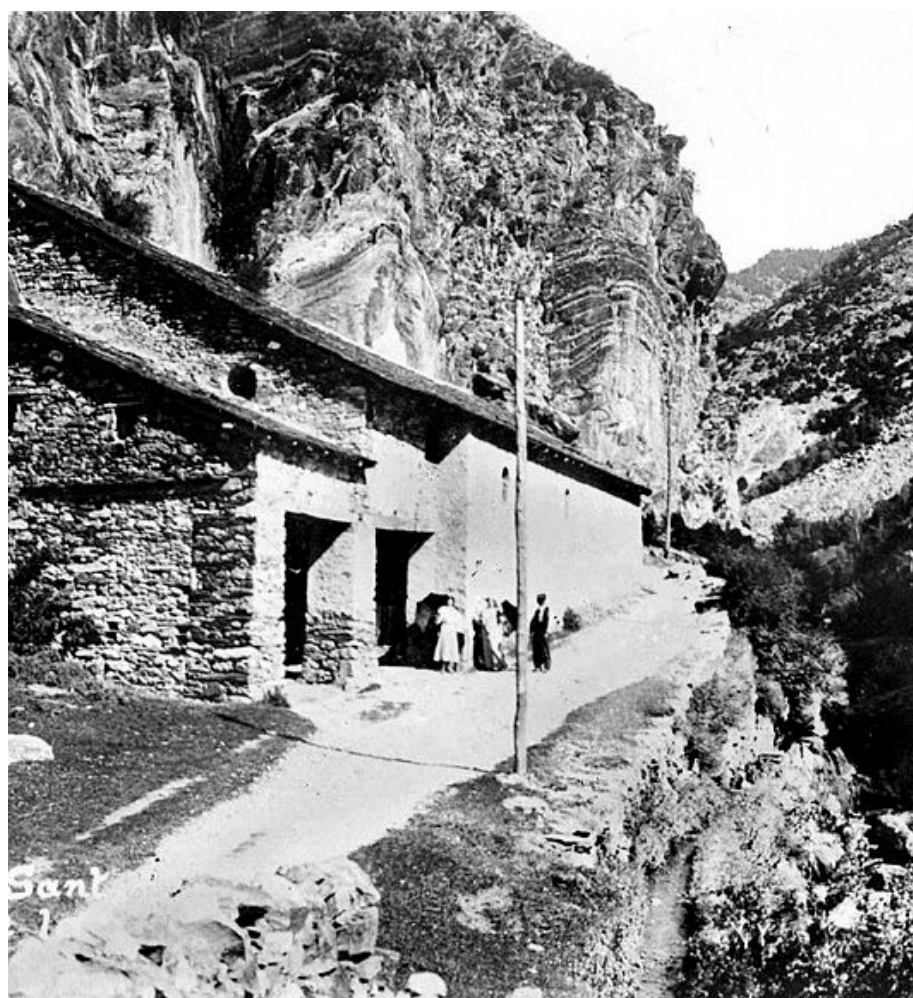
El Grau de la Grella constitueix un dels trams del camí ral més ben conservats, i a la vegada destaca pel la dificultat del seu trànsit i l'adequació que va ser necessària per obrir el pas a través de la roca en un punt on la vall es tan estreta que no deixava prou espai natural per poder-hi circular. Fa uns 70 metres de llargada i està tallat a la roca, amb un terraplè de pedra seca a cada extrem. La primera referència que en tenim és un document de l'any 1261, i a mitjans del segle XIX va ser eixamplant utilitzant explosius.

La capella de Sant Antoni va ser construïda amb la finalitat de proporcionar una protecció de caràcter religiós als viatgers i traginers quan havien de travessar aquest pas tan estret i perillós.

Data de l'any 1425, i la seva arquitectura presenta els trets comuns a les esglésies posteriors al romànic, nau rectangular i absis quadrangular que no es distingeix a l'exterior, cobert amb volta de canó, i llosat d'un sol vessant.

Quan a principis dels anys trenta del segle passat es van obrir els túnels de la Massana, la capella de Sant Antoni va resultar malmesa, les roques caigudes de la muntanya van esfondrar la coberta. L'any 1957 un conveni entre FHASA i el Comú de la Massana en va permetre la rehabilitació, que va consistir en la reconstrucció de la coberta i la remodelació de la façana de migdia, a la qual van donar una aparença pròpia d'una església d'estil romànic, amb un inici de la coberta en dos vessants i l'afegit d'un campanar d'espada. Això va fer creure als experts en història de l'art del moment que l'edifici havia estat totalment refet, quan en realitat no és així, sinó que tots els murs, tant de la nau com de l'absis, són els originals del segle XV, la qual cosa li atorga un grau d'autenticitat i un valor arquitectònic molt per sobre dels que fins ara se li suposava.

(continuarà)

Arxiu Nacional d'Andorra / FGP_0196

Autor: Guillem de Plandolit

Data: 1919-1940

ALEXIA VERDAGUER

CONSELLERA DE CULTURA

Quan era més jove, l'Alexia formava part del grup musical Alex and the Failords. Ara, gestionant la política cultural del Comú de la Massana, pot acompanyar i donar suport als artistes locals, un àmbit que ha viscut en primera persona.

Formada en comunicació audiovisual i disseny gràfic, treballa professionalment en l'àmbit de l'educació universitària. A casa seva, la cultura i la política sempre han anat plegades. El seu esperit crític la va empènyer a passar de ser espectadora a implicar-se des de dins per contribuir a impulsar la vida cultural de la Massana.

Quins són els eixos principals del Departament de Cultura?

Per a nosaltres, el manteniment i potenciació de les festes tradicionals és fonamental. Per això, continuem amb celebracions arrelades, com Sant Antoni o les falles, però també treballlem per fer ressorgir tradicions, com la matança del porc o la transhumància. Un altre dels pilars és posar en valor la nostra identitat, donant suport als artistes de casa i recuperant la nostra memòria històrica.

Quin paper tenen els artistes locals dins de la programació cultural que proposeu?

Sense cap dubte, els artistes de casa són el nostre motor cultural i per això els hem de donar visibilitat, especialment als que comencen i necessiten que els oferim un escenari. Ja sigui dansa, música o altres disciplines escèniques, estem sempre oberts a les seves propostes.

La programació d'estiu és a l'aire lliure. Quin és l'objectiu d'aquesta iniciativa?

L'objectiu principal és acostar la cultura a tothom, fent-la accessible i propera. Pel que fa als concerts, repetim l'aposta de descentralitzar els escenaris, perquè ja vam veure que funciona molt bé.

També proposem noves rutes culturals amb un format innovador: un recorregut guiat per professionals de la dansa que et porten per diferents punts de la parròquia. En fem una a l'entorn natural, entre prats i camps, i una altra al nucli antic de la Massana. És una manera de barrejar art, territori i descoberta.

Aquest any s'estrena el festival Rockodrom. En què consisteix i quines expectatives teniu?

El Rockodrom és un nou festival de música que neix amb la voluntat de fer d'Arinsal un escenari viu per als grups del país,

especialment els vinculats al rock, al hard rock i al metal. Jo mateixa vaig viure molts concerts a Arinsal quan era adolescent i és un lloc amb molta tradició de música en directe. El festival, organitzat amb la col·laboració de l'associació que porta el mateix nom, és una prova pilot però amb molt potencial per dinamitzar la zona i consolidar un espai cultural per a tots els públics, també per a les famílies.

Quina és la importància de conèixer la nostra història i el nostre patrimoni?

La nostra identitat s'ha construït a través dels segles, i preservar el patrimoni és una manera de mantenir viva la nostra essència com a comunitat. Per això és important conèixer la nostra història, estudiar-la i compartir-la. Des del Comú estem impulsant estudis històrics i, a més els volem difondre. Per això hem encetat la nova secció d'apunts d'història al butlletí.

A banda de l'estudi sobre la capella de Sant Antoni, en teniu més en marxa?

Hem encarregat un estudi sobre l'antiga Casa Comuna i l'historiador que n'està al capdavant ja ha encetat la fase de recerca documental. Tenir aquests estudis ens permetrà incloure aquests béns dins el catàleg de béns de Patrimoni Cultural, a més de recuperar una part molt important de la nostra memòria històrica. A més, també intentem tirar endavant activitats que ens permetin recuperar parts de la nostra història, com per exemple la taula rodona popular durant Lo Mandongo, o la recuperació de receptes de cuina.

La Massana és un bon lloc per viure-hi?

Sempre he viscut a la Massana i m'hi sento molt arrelada. La vida de poble encara s'hi respira i espero que continuï sempre així. M'agrada anar pel carrer i aturar-me a xerrar amb algú. També soc molt de festes majors i de participar en actes populars. Per a mi, sentir-me part d'una comunitat és molt important i penso que aquí tenim el sentiment i l'orgull de ser de la Massana.